



Bifolium

Nieuws over handschriften en oude drukken
ISSN: 0920-9360

Redactie: p/a Vakgroep Mediaevistiek, Oude Kijk in 't Jatstraat 26, 9712 EK Groningen NL

15

APRIL 1990

Ter inleiding.

Meer dan 65.000 bezoekers hebben de grote Miniaturetentoonstelling in Utrecht bezocht. Nu kan men de Noordnederlandse topstukken in New York bekijken tot 6 Mei, alwaar ook de catalogus nog te verkrijgen is. Dit jaar, 1990, wordt herdacht dat 550 jaar geleden de boekdrukkunst zou zijn uitgevonden (zie Wolfenbüttel). Voor degenen die denken deze zomer Hongarije te bezoeken, is de grote overzichtstentoonstelling van de bibliotheek van Matthias Corvinus een aanrader.

Maar ook dichterbij huis zijn - op het moment dat dit nummer verschijnt en in de komende zomer - diverse soorten en aspecten van het oude boek te bezichtigen.

TENTOONSTELLINGEN

AMSTERDAM Bibliotheca Philosophica Hermetica (Bloemstraat 15): Incunabelen uit eigen bezit. 17 april - 6 juni 1990. Met catalogus in twee delen van het gehele incunabelbezit, gedistribueerd via De Graaf, Nieuwkoop.

AMSTERDAM Joods Historisch Museum: Joodse handschriften en vroege drukken. 14 september - 25 november 1990. Sinds de middeleeuwen zijn joodse handschriften verlucht en tot op heden wordt het gedrukte Hebreeuwse boek typografisch fraai verzorgd en geïllustreerd. Deze tentoonstelling zal laten zien wat er ondanks vervolgingen aan materiaal bewaard is gebleven. De voornaamste bruikleengevers zijn de Bibliotheca Rosenthaliana, onderdeel van de UB van Amsterdam en de Carl Alexander Floersheim Foundation for Art and Judaica, Bermuda.

AMSTERDAM Universiteitsbibliotheek: Het boeiende begin van de Hebreeuwse drukpers (1469-1496). 8 maart - 12 april 1990. Expositie uit diverse verzamelingen, n.a.v. verschijnen Censur Hebreeuwse incunabelen (zie onder Offenbergh).

ANTWERPEN Museum Plantijn Moretus: Geneeskunde in de Zuidelijke Nederlanden. 1 september - 25 november 1990. Meer dan 150 handschriften, incunabelen en oude drukken. Met catalogus (in het Nederlands en Engels).

BRUSSEL Koninklijke Bibliotheek: Karolingische verluchte evangeliëboeken. 17 februari - 31 maart 1990. Tentoonstelling die in telkens iets andere samenstelling in Keulen en Den Haag te zien was (vgl. Bifolium 13 en 14).

BRUSSEL Koninklijke Bibliotheek: Twaalf jaar aanwinsten. September 1990.

BUDAPEST 'The Corvinian Library'. Zomer 1990. Grote internationale tentoonstelling waarin de



Gedicht voor en over Matthias Corvinus (1487/88)
Wolfenbüttel, Hs. Cod. Guelf. 85.1.1 Aug. 2^o.
Te zien in Budapest.

Corvinus bibliotheek zoveel mogelijk wordt gereconstrueerd en voor de tentoonstelling bijeengebracht. Helaas geen nadere gegevens bekend.

's-GRAVENHAGE Koninklijke Bibliotheek: Neerlandica Ferdinando-Albertiana. Nederlandse drukken uit de bibliotheek van Hertog Ferdinand Albert zu Braunschweig-Lüneburg. 5 maart - 26 april 1990. Met catalogus. Dfl. 25,-. Gebaseerd op collectie thans grotendeels berustend in de Herzog August Bibliothek te Wolfenbüttel.

's-GRAVENHAGE Rijksmuseum Meermanno-Westreenianum: Alba amicorum. 7 juni - 18 augustus 1990. Met catalogus. Presentatie van collecties uit de gehele Nederlanden.

De Phide regina arg dea egiptior Capitulu viij



Sis cui antea nomen Ro clarissima nō solū
Egiptior regina / sed eorum postremo scēssimū
et venerabile numen fuit. Quibus tñ
fuerit temporibus / aut ex quibus nata pen-
tēs apud illustres bistonarum scriptores ambigitur.
Sūt autē qui dicant illam pñaci primi regis arguorum
filiām ex phorenei fore: quos oītar iacob filij pñaac

Boccaccio, *De claris mulieribus*. Ulm: Johann Zainer, 1473.
Te zien in Amsterdam, *Bibliotheca Philosophica Hermetica*.

GRONINGEN Universiteitsbibliotheek: 375 jaar universiteitsbibliotheek. 1 maart - 21 april 1990. Met catalogus (zie onder Koops).

GRONINGEN Universiteitsbibliotheek: afscheidstentoonstelling Mr W.R.H. Koops. 28 september - 3 november 1990.

's-HERTOGENBOSCH Noordbrabants Museum: In Buscoducis. 3 februari - 30 april 1990. Met omvangrijke catalogus over Den Bosch in de Bourgondische tijd, waarin ook aandacht voor boekdecoratie en bindwerk.

KEULEN Schnütgen Museum: Glanz alter Buchkunst. Januari - 1 april 1990. Zeer fraaie tentoonstelling van ca. 110 handschriften uit SBPK Berlijn, eerder te zien in Braunschweig (1988) en Berlijn (1989/90). Met catalogus van Tilo Brandis, Peter Jörg Becker (eds.), *Mittelalterliche Handschriften der SBPK Berlin*. Wiesbaden: Reichert, 1988. ISBN 3 8822 6431 4. DM 32.

MALIBU (CA) J. Paul Getty Museum: The Vision of Tondal and manuscripts from the time of Margaret of York. Juni 1990. Sluit aan bij colloquium (22-24 juni) - zie onder colloquia en een binnenkort te verschijnen boek, zie Kren.

NEW YORK Pierpont Morgan Museum: The Golden Age of Dutch Miniature Painting. 1 maart - 6 mei 1990. Een reprise van de expositie in het Catharijneconvent te Utrecht (zie Bifolium 14).

PARIJS Bibliothèque Nationale: En Français dans le texte. Dix siècles de lumières par le livre. Maart - 13 mei 1990. Overzichtstentoonstelling van franse teksten, vanaf de eden van Straatsburg (842) tot 1950. Met prachtige, beroemde codices en oude drukken. Met catalogus.

WOLFENBÜTTEL Herzog August Bibliothek: Staatsklugheit und Frömmigkeit. Herzog Julius zu Braunschweig und Lüneburg - ein norddeutscher Landesherr des 16. Jahrhunderts und seine Bibliothek. 9 december 1989 - 29 april 1990. Zeughaushalle. Met catalogus door Christa Graefe e.a. Weinheim: VCH, 1989. 162 pp. Rijk geïllustreerd. ISBN 3 5271 7822 8. DM 25.

WOLFENBÜTTEL Herzog August Bibliothek: Gutenberg, 550 Jahre Buchkultur in Europa. Zeughaushalle. 5 mei - 30 september 1990. Met catalogus. Ter herdenking van de vermeende uitvinding van de boekdrukkunst in 1440 een expositie met veel aandacht voor Gutenberg-herdenkingen (vergelijkbaar met Coster-herdenking in Haarlem).

WOLFENBÜTTEL Herzog August Bibliothek: Die Kunst der Wiegendrucke. Bibliotheca Augusta. 5 mei 30 september 1990. Met catalogus.

NIEUWE EN AANGEKONDIGDE LITTERATUUR

ANDERSCH, M. *Traces, signes, lettres: de l'art de la graphie, de la connaissance expérimentale des alphabets et de l'interprétation des textes*. [Zonder plaats]: Ulysse, 1989. 256 pp., Ills. FF 350.

BACKHOUSE, J. *The Luttrell Psalter*. London: British Library, 1989. ISBN 0-7123-0176-3 £ 9.

ANNUS quadriga mundi. Opstellen over middeleeuwse kunst opgedragen aan prof. dr Anna C. ESMEIJER. J.B. Bedaux, A.M. Koldewey (Eds.). Zutphen: Walburg Pers, 1989. (Clavis, Kunsthistorische monografieën, 8). 202 pp. Ills. ISBN 9 0601 1660 7. Dfl. 47,50. Met diverse bijdragen over handschriften (o.m. Twee Noordnederlandse boekverluchters in Duitsland, over 'Munich and Vienna prayerbooks' en Noordhollandse heiligenkalenders.

BEZUIDENHOUT, M.P. *A Italian office book of the late thirteenth century in the Grey collection of the South African Library* (Ms. Grey 6 b 4). Cape Town: South African Library, 1989. 344 pp. Ills. \$ 100.

BISCHOFF, B. *Die Abtei Lorsch im Spiegel ihrer Handschriften*. 2. erweiterte Auflage. Lorsch: Laurissa, 1989. 170 pp. Ills. (Geschichtsblätter Kreis Bergstrasse, Sonderband 10). DM 24.

BROWN, Julian *A palaeographer's view. The selected papers of Julian Brown*. Ed. Janet Bately, Michelle Brown, Jane Roberts. London: Harvey Miller, 1990. 300 pp. Ills. ISBN 0 9095 2320 8. ca £ 38.

BROWN, Michelle *A guide to western historical scripts from Antiquity to 1600*. London: British Library, 1989. 128 pp. Ills. £ 15.

CHARTIER, Roger (ed.) *The culture of print. Power and uses of print in early modern Europe*. Oxford: Polity, 1989. 400 pp. ISBN 0 7456 0575 3. £ 29.50.

DAEMS, Inge & Carine van Tuycom *Repertoire des fonds des livres anciens en Belgique / Repertorium van het oude boekenbezit in België*. Mons: Editions Universitaires, 1989. xxiv + 242 pp. Reg. ISSN 0776 7862. BF 220. Geeft adres, telefoonnummer, openingsuren en omvang van fondsen en beschikbare informatie.

DIGNEF, Katelien *Handschriften in Franciscaans bezit. Sint Truiden: Museum van de Vlaamse minderbroeders*, 1989. 47 pp. enkele iils. BF 50. Catalogus van tentoonstelling (21-10-89 - 14-1-90) van verluchte handschriften uit het Minderbroeders-klooster in Sint-Truiden.

ELEN, Albert J. *Het liep in de papieren. Selectie nieuwe aanwinsten 1986-1989 van de papierhistorische collectie in de Koninklijke Bibliotheek*. 's-Gravenhage: KB, 1989. 107 pp. Ills. ISBN 9 0625 9086 1. Dfl. 25,-. (Tentoonstelling 21-9 - 4-11-89).

Evangelium EPTERNACENSE. Universitätsbibliothek Augsburg Cod.I.2.4 2. *Evangelistarium, Erzbischöfliches Priesterseminar St Peter, Cod. ms. 25. Intr. & codicological description*. Dáibhí O Cróinín. Colour Microfiche edition. München: Lengenfelder, 1988. 45 pp., 5 98-opn. microfiches. ISBN 3 8921 9009 7. DM 620.

GARNIER, François *Le langage de l'image au moyen âge. II: La grammaire des gestes*. Paris: Le Léopard d'Or, 1989. 423 pp. rijk geill., ged. in kleur. ISBN 2 8637 7081 0. FF 380. Hoofdzakelijk gebaseerd op materiaal uit verluchte handschriften in Franse bibliotheken. Deel 1 verscheen in 1982.

GILMONT, Jean-François *Le livre, du manuscrit à l'ère électronique*. Liège: Editions du CLPCF, 1989. 116 pp. Ills. ISBN 2 8713 0019 4. BF 594.

GISTELINCK, F. e.a. *De Minderbroeders en de oude Leuvense universiteit*. Leuven: Bibliotheek van de Faculteit der Godgeleerdheid, 1989. Catalogus tentoonstelling 20 oktober - 18 november 1989. (Monumenta Libraria, 10). 71 pp. Geill.



*De illuminator aan het werk.
Valentinus Boltz, Illuminierbuch, Basel 1549.
In: De laude scriptorum.*

The GOLDEN Age of Dutch Manuscript Painting. Introd. James H. Marrow. Rijk geïllustreerde tentoonstellingscatalogus in Nederland uitverkocht, maar nog wel in USA verkrijgbaar via de Pierpont Morgan Library (paperback, \$ 30) en Georg Braziller (hardcover, \$ 65).

DE GROOT, A.J. & E.C.C. Coppens Manuscripta canonistica latina. (vgl. Bifolium 13). Nijmegen: Gerard Noodt Instituut, 1989. (Rechtshistorische reeks van het GNI, 14). xxx + 580 pp. ISBN 9 0714 7807 6. Dfl. 55,-. Overzicht van alle handschriften, fragmenten en oorkonden met canonistische inhoud in ruime zin; ontsloten door vele, uitgebreide registers (pp. 479-580). Geeft ook informatie over bewaarplaatsen incl. alle (ook slechts lokaal beschikbare) middelen voor de ontsluiting.

GRUYS, J.A. en C. de Wolf Thesaurus 1473-1800. Nederlandse boekdrukkers en boekverkopers. met plaatsen en jaren van werkzaamheid. Nieuwkoop 1989. 293 pp. ISBN 9 0600 4403 7. T.o.v. 1980 met een eeuw uitgebreide nieuwe uitgave van het nuttige overzicht van alle drukkers e.d. in Nederland in genoemde periode.

HARST, M.-T. Form und Funktion des Druckbildes in englischen Texten des 16. Jahrhunderts. Frankfurt an Main, Bern (etc.): Lang, 1988. 210 pp. (Aspekte der englischen Geistes- und Kulturgeschichte, 20). SF 47.

HEIDE, A. van der & E. van Voolen (eds.) The Amsterdam Mahzor: history, liturgy, illumination. Leiden: Brill, 1989. 84 pp. 30 pp. Ills. (Litterae Textuales) ISBN 9 0040 8971 3. Dfl. 64,-.

HEIJTING, W. De catechismi en confessions in de Nederlandse reformatie tot 1585 / The catechismi and confessions of faith in the Dutch reformation to 1585. Nieuwkoop: De Graaf, 1989. 2 vols. ix + 413 en v + 380 pp. (Bibliotheca Bibliographica Neerlandica, 27). ISBN 9 0600 4402 9. Dfl. 250,-.

HOBSON, A. Humanists and bookbinders. The origins and diffusion of the humanistic bookbinding, 1459 - 1559. Cambridge: UP, 1989. 320 pp. 205 ill. £ 95. Behandelt m.n. Parijse en Noorditaliaanse banden.

ILLUMINATED Manuscripts in Dutch collections. An inventory compiled by the Alexander Willem Bijvanck Genootschap. Preliminary Precursor I. Den Haag: KB, 1989. 83 pp. Bibl. en indices. ISBN 9 0625 9088 8. Hfl. 7,50. Zeer beknopte, op decoratieve gerichte beschrijving van hss. in versch. kleinere maar openbare collecties in Nederland.

JANSSEN, F. A. Auteur en drukker in de geschiedenis van de typografische vormgeving. Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van hoogleraar in de boek- en bibliotheekgeschiedenis

aan de Universiteit van Amsterdam op dinsdag 24 oktober 1989. Amsterdam: De Buitenkant, 1989.

KACZYNSKI, B.H. Greek in the Carolingian age: the St Gall manuscripts. Cambridge (MA): Medieval Academy of America, 1989. x + 164 pp. Ills. (Speculum anniversary monographs, 13). \$ 15.

The Book of KELLS. Facsimile, met een deel toelichting door J.J.G. Alexander. Luzern: Fine Art Facsimile Publishers. 1990. Intekenprijs \$ 14 800, na verschijnen (najaar 1990) \$ 18 000.

KITCHING, C. Surveys of historical manuscripts in the United Kingdom. A select bibliography. London: HMSO, 1989.

KÖNIG, Eberhard & Heribert Tenschert. Leuchtendes Mittelalter. Rotthalmünster: Tenschert 1989. 624 pp. DM 280. Schitterend uitgevoerde (verkoop-)catalogus waarin interessante en minder belangrijke handschriften uit alle streken van Europa beschreven worden. Te bestellen bij Antiquariat Tenschert, Postfach (geen nummer!) BRD-8399 Rotthalmünster.

KÖNIG, Eberhard Stephan Lochner Gebetbuch. 1451. Handschrift 70 der Hessischen Landes- und Hochschulbibliothek Darmstadt. Mit Beiträgen von Kurt Hans Staub und Beate Braun-Niehr. Lachen am Zürichsee: Coron-Verlag, 1989. 188 pp., geïll., deels in kleur. Inhoudelijk en kunsthist. commentaar bij facsimile van dit Keulse handschrift.

KOOPS, W.R.H., J. Kingma en G.C. Huisman (red.): Universiteitsbibliotheek Groningen 1615-1990. Korte geschiedenis van een academische bibliotheek. Groningen: UB, 1990. 99 pp., geïll. ISBN 9 0367 0206 2. Dfl. 10,-.

KREN, Thomas en Roger Wieck, "The Visions of Tondal" from the Library of Margaret of York, J. Paul Getty Museum, 1990. \$ 14,95 (+ \$ 3 porto).

De LAUDE Scriptorum. De vervaardiging van een middeleeuws boek. Groningen: Instituut voor Kunst-, Architectuurgeschiedenis en Archeologie van de Rijksuniversiteit Groningen bij de gelijknamige tentoonstelling, 1989. 87 pp. ill. Beknopt boekje dat o.m. technische aspecten behandelt als recepten voor perkamentmaken en pigmenten, maar schiet tekort waar het goud- en schildertechniek betreft (uitverkocht).

Het LEVEN van Liedewij, de maagd van Schiedam. De Middelnederlandse tekst naar de bewaarde bronnen uitgegeven, vertaald en van commentaar voorzien door Ludo Jongen en Cees Schotel. Fonds Historische Publikaties Schiedam, Schiedam, 1989. 164 pp., ill. ISBN 9 0704 5011 9. Met een overzicht van de handschriften en oude drukken.

LUTHER, Martin Thesen und Erläuterungen zur Heidelberger Disputation, De lege et fide conclusiones xxviii, cum resolutionibus. Schrift über die Beichte. Einleitung zum 2. Galaterkommentar, Gedicht auf Graf Enno II von Ostfriesland (um 1520-1539). Drei neugefundene lateinische Drucke aus der St Gotthardt-Bibliothek in Brandenburg. Mit einer Einführung hrsg. von Konrad von Rabenau. Leipzig: Zentralantiquariat der DDR, 1987. xii + 40, 19, 15 pp. ISBN 3 7463 0088 6. Eerstgenoemde tekst betreft een onbekende druk van Simon Corver (Zwolle, ca 1521).

LYNA, Frédéric Les principaux manuscrits à peintures de la Bibliothèque Royale de Belgique. Tome III (2 vol.), édité par Mme Christiane Pantens. Bruxelles, Bibliothèque royale Albert Ier, 1989. Derde en laatste twee delen van het grote werk van Gaspar en Lyna. Nav deze uitgave organiseerde de bibliotheek een schitterende, helaas kortdurende, tentoonstelling (16 december 1989 tot 27 januari 1990) met daarbij een eenvoudig boekwerkje, zie: VANDEN BERGEN-PANTENS.

MARTIN ABAD, J. Manuscritos de Espana. Guía de catálogos impresos. Madrid: Arco-Libros, 1989. 328 pp. 6184 Pesetas.

OESTERREICH H. (Ed.) Bibliothek in vier Jahrhunderten: Jesuitenbibliothek, Bibliotheca Paulina, Universitätsbibliothek in Münster (1588-1988). Münster: Aschendorff, 1988. 434 pp. DM 98.

OFFENBERG, A.K. & C. Moed-Van Walraven. Hebrew incunabula in public collections. A first international census. Nieuwkoop: De Graaf, 1990. (Bibliotheca Humanistica & Reformatorica, 47). lxxiv + 214 pp. ISBN 9 0600 4404 5. Dfl. 90,-.

OLTROGGE, Doris Die Illustrationszyklen zur "Histoire ancienne jusqu'à César" (1250-1400). Frankfurt/M., Bern etc.: Peter lang, 1989. (Europäische Hochschulschriften, R. 28, Kunstgeschichte, Bd. 94). 345 pp. 150 ill. ISBN 3 6314 0604 5. SFr 121.

PÄCHT, Otto Van Eyck. Die Begründer der Altniederländische Malerei. Hrsg. von Maria Schmidt-Dengler. Prestel-Verlag, München, 1989 ISBN 3 7913 1033 X. Met een hoofdstuk gewijd aan het probleem Hubert van Eyck en het Turijns-Milanese Getijdenboek. Dfl. 105,45.

PEGG, M.A. German and Dutch books (1516-1550) in the Royal Library, Copenhagen. A short-title-catalogue. Baden-Baden: Koerner 1989. (Bibliotheca bibliographica Aureliana, 122). xvi + 358 pp. DM 200.

Jullien de POMMEROL, M.-H. & J. Monfrin La bibliothèque pontificale à Avignon et à Peniscola pendant le Grand Schisme d'Occident et sa dispersion. Inventaires et concordances. Roma: Ecole française de Rome, 1990.

THOMSON, R.M. Catalogue of the manuscripts of Lincoln cathedral chapter library. Woodbridge: Brewer, 1989. 256 pp., ill. £ 90.

TOURNOY, G. en J. IJsewijn I codici del Petrarca nel Belgio. Padova: Antenore, 1988. iv + 92 pp. (Censimento dei codici petrarcheschi). Lit. 16 000.

VANDEN BERGEN-PANTENS, Christiane Handschriften met miniaturen 1460 - 1486. Brussel: KB, 1989. 149 pp. Geïll. ISBN 9 0663 7042 4. - Tentoonstelling in Koninklijke Bibliotheek Albert 1 te Brussel, (16-12-89 - 27-1-90), georganiseerd n.a.v. verschijning derde deel F. Lyna (zie daar).

VERNET, A. Histoire des bibliothèques françaises. Tome I: Les bibliothèques médiévales du VI^e siècle à 1530. Paris: Promodis, 1989. 488 pp. Ills. FF 750.

CONFERENTIES

NOORDNEDERLANDSE BOEKVERLUCHTING

Te Utrecht is het internationale congres (10-13 december 1989) over 'Medieval manuscript illumination in the Northern Netherlands' door ongeveer 250 geïnteresseerden uit diverse landen bezocht. Momenteel wordt de publikatie van de referaten voorbereid. Voor nadere gegevens kan men zich wenden tot de secretaris van de congrescommissie, drs K. van der Horst, Conservator handschriften UB Utrecht, Witte-vrouwenstraat 9-11, Postbus 16007, NL-3500 DA Utrecht.

DE BIJBEL ALS CODICOLOGISCH OBJECT

Het derde internationale congres van de 'Seminar in the history of the book to 1500', 6-8 juli 1990 in Oxford (zie Bifolium 14).

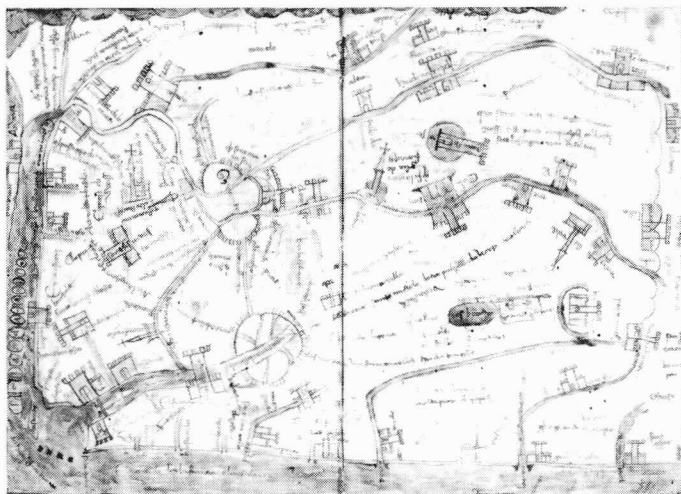
MARGARET OF YORK, SIMON MARMION AND "THE VISIONS OF TONDAL".

Symposium georganiseerd door het J. Paul Getty Museum in samenwerking met de Huntingdon Library, 21-24 juni, 1990 (zie Bifolium 14).

BIFOLIUM is een informatieblad over activiteiten rond handschriften en oude drukken. Het bevat zoveel mogelijk gegevens over tentoonstellingen, catalogi, conferenties, workshops, bijeenkomsten van codicologen en bibliografen. Bij beschikbare ruimte kan een kort verzoek om informatie worden opgenomen. Bifolium verschijnt tweemaal per jaar, in april en oktober.

Een abonnement kost momenteel tien gulden (Dfl. 10,-) per vier nummers. Voor bibliotheken en instellingen met gecompliceerde administratieve eisen is tien gulden per jaargang verschuldigd. Na opgave van naam en adres bij de redactie ontvangt men een acceptgirokaart.

Redactie: Jos.M.M. Hermans (050-636114), V.M. Schmidt (050-636087) en W.C.M. Wüstefeld (030-313835).



Italiaanse kaart van Vlaanderen (1452)
Brugge, Stadsbibliotheek, Hs. 865.

V A R I A

NIEUWE HOOGLERAREN

In het afgelopen jaar zijn aan de Universiteit van Amsterdam twee nieuwe hoogleraren in de boekwetenschappen benoemd. Prof. dr F.A. Janssen bekleedt de (buitengewone) leerstoel boek- en bibliotheekgeschiedenis en prof.dr B. van Selm de leerstoel geschiedenis van uitgeverij en boekhandel vanwege de P.A. Tiele-stichting. Dr Frans Janssen is daarnaast directeur van de Bibliotheca Philosophica Hermetica te Amsterdam; Dr Bert van Selm is verbonden aan de Vakgroep Nederlands van de Rijksuniversiteit te Leiden.

EEN BIJZONDERE AANWINST IN BRUGGE

De stad Brugge heeft in 1988 een Italiaans handschrift uit 1452 aangekocht met een bijzondere kaart van Brugge (zie afb.). Het betreft een kroniek van Vlaanderen (621-1440) in het Italiaans. De codex berust in de Stadsbibliotheek onder Hs. 865.

STAATS- EN UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK HAMBURG

De Staats- en universiteitsbibliotheek Hamburg heeft, in het kader van de overeengekomen uitwisseling tussen BRD en DDR van in de oorlog opgeborgen bibliotheekmateriaal, meer dan 2000 handschriften (middeleeuwen en vroege nieuwe tijd) teruggekregen. De overhandiging vond plaats op 29 november 1989.

OPROEP

Ziekten van het zenuwstelsel beïnvloeden o.a. het handschrift. Bijvoorbeeld bij de ziekte van Parkinson gaan patiënten kleiner schrijven (micrografie). Handschriften kunnen behulpzaam zijn in het opsporen van ziekten in vroeger dagen. Gaarne kom ik in contact met diegenen die in handschriften ongewone veranderingen hebben opgemerkt. Reacties graag aan Prof.dr J.P.W.F. Lakke, neuroloog, RU Groningen, Academisch Ziekenhuis, Pb 30.001, NL-9700 RB Groningen.